

SZÉPSÉG A NYOMTATVÁNYBAN

JULIUS FÁBIÁN : DIE SCHÖNHEIT IN DER DRUCKKUNST. Die vor kurzem eröffnete Druckkunstausstellung im Kunstgewerbemuseum gibt im Spiegel der Druckerzeugnisse ein aufschlussreiches Bild der Charaktereigenschaften der verschiedenen Nationen. Die Geschäftspapiere, das Aeussere der Zeitungen, die Ausstattung der Bücher und Zeitschriften werfen nicht nur auf die technische Leistungsfähigkeit der einzelnen Länder ein Licht, sondern auch auf die den Geschmack des Bestellers und des Druckers bestimmenden Eigenschaften der Nationalpsychologie, — auf das fieberhafte Geschäftstempo Amerikas ebenso wie auf den auch heute noch immer fühlbaren Durchbruch der russischen Volksseele.

JULIUS FÁBIÁN : BEAUTY IN THE PRINTED MATTERS. The exhibition of typographical art which is now open in the Museum of Applied Arts in Budapest illuminates the characters of the various nations with the works of their respective printing establishments. The forms of newspapers or commercial printed matters, the structures of books and periodicals are showing not only the technical abilities of a nation but also those psychical dispositions which influence the taste of the printers and of the customers too. From the rapid tempo of an American businessman to the almost impassive and motionless spirit of the Russian peasants one can read everything from the printings of different countries like from a reflected image.

Az Iparművészeti Múzeumban ezidőszere modern nyomtatványok kiállítása tölti meg a földszintet. Az egyszerű kereskedelmi nyomtatványtól a drága luxuskönyvig mindenfajta nyomdatéchnikai munka: prospektusok és verseskönyvek, plakátok és színes műlapok, feliratos táblák és könyvkötések. Nem a művészekre esik itt a nagyobb hangsúly, hanem a nyomtatóműhelyek ízlésére. Arra, hogy az utolsó tíz évben milyen lett az arculata az ízléses nyomdatermékeknek.

Ez az utolsó tíz esztendő: a gépipar gigászi erőfeszítéseinek kora. Ha vannak, akik szociális aggodással nézik a traktorok és tankok, a «futószalag» és a könyvelőgép előretörését, senki sem fogja elvitatni, hogy az emberi kultúrának csak erősödést jelent a nyomtatástechnika fejlődése. Mélyreható küzdelem folyik a szedőgépek és a kézi munka között. A rotációs masinák és az offset-gépek között. A litográfia sohasem remélt mértékűre fejlett, de a klisékről való színes nyomás csak azért sem hagyja magát. És a mélynyomás sem, mely a leghitványabb papirosra a fototechnika esodáit varázsolja.

Ez mind csak a sokszorosítás eszközeire vonatkozik. Hol van még az a lázas küzdelem, mely a betűért, az ólombetűért folyik! És a papirosért, melyről bátran mondhatjuk, hogy az utolsó tíz évben fedezték fel: mennyire lényeges kelléke egy nyomtatvány prosperitásának. S ugyanez az eset a nyomdafestékekkel. Hogy mit jelent a vegyi ipar és a színekártya fejlődése a reklámban, az újság, a könyv terjesztése körül, azt csak szakemberek tudják felbecsülni.

Az elmúlt öt év minden hasonló kiállítása: egy-egy nagy seregszemle. Katonai parádé? Több ennél: erőpróba.

A nagyszerű acéléleptmények, az éjjel-nappal esattogó nyomdagépek kissé idegesek. Mintha erődtítményeiknek nem volna már meg a tíz év előtti fölényük. Két nagy ellenféllel kell látha-

tatlan esatát vívniok. Egyik: a fokozódó betűiszony. A testkultúra, a sportszellem, az örökös helyváltoztatás nyugtalanító tömegérzése. A másik: a fürgébb, a szédítőbb ellenfél a rádió, a film és a világítótechnika. Kápráztató tűzijáték és öldöklő közelharc.

Igaz, amíg iskolázott szem lesz és fantázia, mely íróasztal mellől röpi szét elgondolásait, addig szükség lesz nyomtatógépekre is. De ezt csak a nyomtatványok örökös színvonalbeli fokozásával lehet elérni. A nyomtatvány szépségéért mérnökök és művészek, munkások és ügynökök tízmillióit kell a nap huszonnégy órájában mozgósítani. Itt nincs különbség, ninesenek ország-határok, a nyomtatógép valami térnélküli impériumra törekszik.

De mégis tisztázni kell a fogalmakat. A modern könyv, a modern plakát, a csomagolópapír és a fizetési meghagyás első pillanatra nemzetközi jellegű. Akár az autogarázs, vagy az üzleti portál. Felszínesen nézve: nemzetközi uniformist viselnek valamennyien. Az internacionális nagyipar, vagy a technikai korszellem futárai valamennyien.

S hogy mégsem így van — győződjünk meg róla. Lépünk be a mi múzeumunk nyomtatványkiállításába!

Amerika! Itt van elől, nyole-tíz üvegszekrényben. U. S. A. Három betű, melyben susterreg, dübörög az érvényesülés vágya. Hallottuk, hogyne hallottuk volna, milyen elől jár autóban és függőhidakban. Filmben és vasútépítésben. Az amerikaiak a legjobb boxolók, a legkitartóbb táncosok, a népegészségügyük mintaszervezet. De ki tud róla, hogy — a nyomtatóízlésben milyenek... Két-három nagy nemzetközi kiállítás volt az utolsó öt évben (Lipese, Köln, Párizs), ezekben kiesit lemaradtak. Könyveik nem igen voltak jobbak, mint Lettországi s határozottan gyengébbek voltak, mint Cseh-Szlovákiának könyvei. De most itt egyszerűen lehurrognak mindenkit. Nem mer-

ném mondani, hogy a klasszikusok kiadványaival győznek, vagy éppen a filozófiai művek egyenértékű tipografiájával. De ha arról van szó, hogy egy férfi gummiabroncsok iránt érdeklődik . . . vagy ha egy nő (nem lírikusokat olvas, hanem) arc-szépítőszerek közt óhajt lapozni, Amerika a legjobbat adja, amit nyomdatechnikailag adni lehet. Miért? Mert az abroncsaik is, a púderjaik is a legmegbízhatóbbak. A márkaárúnak jómárkájú nyomtatvány is kell. Ha majd lírikusa, drámaírója, filozófusa is lesz elegendő, akkor könyvművészete is adekvát kifejezője lesz az irodalomnak. Egyelőre — mint itt látni — a bűbajos Laurencin Máriának franciás légi álmait nyomják ki színes lemezekkel.

Anglia szerényen és finoman helyeződik el a szomszédságban. Az angol nyomtatótechnika ma válaszára van. Szerénykedik, de szerénysége palástolt zavar. Nem tudja: az európai hangzavarban, a nagy káoszban ki mellett fogjon pártot. Van egy modern nyomtató-tradíciója: Morrisé. Szép vágású, tiszta betűk, nemes, gótikusan hajlékony gallyakkal. És van egy világhíradalmi álma, India, hajók, export, gyapjú. Igen, igen, ezeknek a vállalatoknak reklám kell, mosolygó

plakát, túlkölő, autón száguldó írás, táncoló képsorozat . . . Az a Morris-féle törekvés az olvasópultok, a gyertyagyújtás ájtatos könyvévelvezőinek volt szánva. Igaz, a Curwen Press, a Fleuron a legfinomabb francia szellem hajtásait ojtják bele a tiszteletreméltó nyomda-alanyokba, de az angol nyomtatásnak nincs zamatja. Sweet pepper — édes paprika — mint a legolvasottabb regényük címe mondja.

De talán az iparművészetük egyéb területein, bútorbán, kerámiában másként van? Autó, divat, lakás, politika — nem mind ugyanilyen elegáns és sótalan?

Németország nagy ereje, amint a falakon, üveg-tárlókban mutogatja magát: egy óriás pihenése. Keveset kell róla szólni, hiszen túlon túl ismerjük. A németek nyomtatóművészete: tárgyilagosság a legfelsőbb hatványon. Minden könyvük egy végig-gondolt alkotás. Minden prospektus: egy reklám-hadjárat nyert esatája. Plakátjuk, ha akarom, egy darab Montparnasse. Ha azonban kell, úgy kiált, hogy áthallatszik az Óceánon. Németország mindent felszív, kiformal, átél és kiad, amit másutt látott, vagy amiről azt hiszi, hogy értékes. Erő-ségük mégis: a betű. Harmine év óta ők csinál-

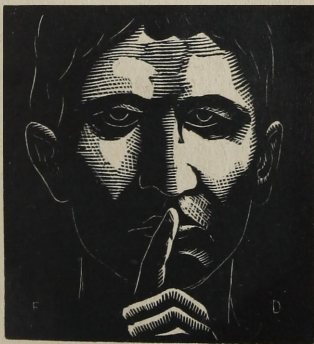

Fály Dezsó: Dante-illusztráció (fajetszet).

ják, öntik a világ legtöbb és legszebb betűjét. Ebből a tanból generálisai vannak és egymillió katonájuk. Remekül bevált nyomtatóműhelyeik: Spamer, Drugulin — s egyéb nevekkal. Ezek ma épp olyan áhítattal dolgoznak, mint valaha a mainzi, lipcei és egyéb kézisajtók. De — valljuk meg — épp olyan egyhangúsággal is. Szigorú elveik vannak, kivált a könyv dolgában. A fametsző lenézi a litografust, mert ő egykorú Gutenberggel. Azon a kérdésen, hogy a blokkbetűik állnak-e inkább jól a mai nyomtatvány arcához, vagy a hajszál- és vastagvonalak váltakozása-e a betű igazi karaktere, — ezrével ontják a vita-iratokat. De szerenesére itt is vannak fiatal emberek. Színek szerelmesei, művészek. Boehland, Trier, az erdélyi szász eredetű Mathéy, mint egykor Luther, hozzávágják a tentatartót az ördöghöz. És a szétfolyó festékben, a tarkán csurgó lében valami váratlan és naív formavilág jelenik meg, — fiatalság!

Franciaországról írván, az előbbi mondatokat éppen visszajukra kellene fordítanom. A tömeg semmi, az egyén minden. Nines iskola, csak ösztönösség. A francia nyomdász műveletlenebb az ő szakmájában, mint balkáni kollégája. De ott van a világ egyik legjobb szakfolyóirata és legizlésebb üzleti reklámgyára. Az előbbit Draeger, az utóbbit Tolmer irányítja. Száz lépésről megismerni a vágásukat, a fineszeiket, akár egy Patou- vagy Drecoll-ruhát. A reprodukáló «műintézetek» legtöbbje mélyen alatta marad egy magyar vidéki műhelynek. Viszont az, amit a magyar Kádár ötven évvel ezelőtt Párizsban elkezdett, az illusztráló-technikát világvárosi arányokra fejleszteni s a hárompengős karácsonyi Illustration-ban száz színes ablakot, oltárt és miseruhát bemutatni, hogy szemünk és szánk álljon el a csodálkozástól, ezt a nyomda-kultúrát ma játszva fejlesztik tovább.

Néhány vitrin illusztrált könyvekkel. Bibliofil-csemegék. Azt mutatják, hogy a francia könyvkedvelők milyen inyes könyvfalatokat habzsolnak Lhote, Cocteau, Chagall rajzaival. Ezek azon nyomtatványok, melyekért pár év előtt még sort álltak, a kezükben 4—5000 franc-nal az előfizetők.

Fáy Dezső: Fametszet.

Molnar C. Pál: Fametszet.

Merített papírosuk, szép, éles, antik betűik, a grafikus 24—32 színes lapja (érzéki, vérpezsdítő), de főleg korlátolt példányszámuk tűzdepapírrá avatta őket. Itt fekszik egy üvegben pár ily papíros. Köztük van a nagy Maillolnak néhány tollal «mintázott» hetéra-teste. S kicsit odább a legpárizsibb párizsinak, a magyar Vertès-nek Pausolus király díszművéhez rajzolt lapjai: nagy ízlés-kultúra és semmi meggyőződés bennük.

Körülbelül ugyanígy vagyunk a Montparnasse letűnt csillagával, Foujtitával is. Lány esettussal és omló ceruzával rajzolt arcok, madarak, cicák, amint a párizsi alkony páráin át látszanak. Ezek a japánoknak szóló üvegszekrényekbe vannak zárva. De van-e itt valami egyáltalában, ami jellegzetesen japán volna? Szegény nagytőkés, felhőkarcos, militarista-ország ott a Sárge-tenger partján egy kis népi hagyomány után liheg. Árjegyzékek, kalendáriumok, kalandorregények. Lélektelen tömegkönyvek. Olyanok, mint a teás-üzleteinkben árult japán porcellánedények. Matriaképek, lehúzóképek a yoshiwarai éjszakákból.

Oroszország. Annak, aki a könyvkultúrájából akarta megismerni a szovjetek művészetápolását, minden eddigi kiállítás kínos meglepetés volt. A cári Oroszország, mint egy haldokló Byzáne, két nagyszerű ajándékkal pezsdítette fel Európa művészetét. Egyik a szentpétervári államnyomda volt: technikai tökélyével, mesekönyveivel, tudós népművészeti kiadványaival. Másik a cári ballet: hatyúival, muzsikusaival és szcenikusaival. Ez az utóbbi ma már kihalt. Örökét, egy-egy kis zsuzsuját megőrizte a világotjáró Kék-madár. A nagyszerű könyvművészetnek pedig itt s amott

még sétálnak egykori gárdistái : a Jar Ptiza csodás színeit még megtalálni Gontsarovánál s másoknál. Ez az emigráns könyvművészet még hazaálmódja magát az ikonok és a falfestés pazar szentjei közé. De mit csinál a szovjet-művészet?

Az eddigi könyvkiállításokon mindig úgy-látszott: propagandát. Vértörés és szénfekete alakokat nyomott a gyermekek iskoláskönyveibe. Vagy pedig, mint legutóbbi nyáron Párizsban : egy sereg rosszul fűzött röpiratot, riktó fotomontázsokkal és sok számoszloppal. Ez egy tudatos szociális propagandának bizonyára sokat mond, de a nyomtató-kultúrának semmit. Itt, most, a mi kiállításunkon más a kép. A népművészet naív örökletesség — Stalinék pedig nem haragszának a parasztművészetre. Meglepően szép szovjet-eredetű könyvek vannak itt. A zúgó gépek közül tehénbögést, labdázó gyerekek zsidongását hallani : egy jámbor jászol mögül fametszetű tehének néznek ránk, olyanok, aminőket a kaukázusi parasztok faragtak bugylibicskával a háziipar elátkozott korszakában . . . Ez az orosz sarok itt nagy meglepetés.

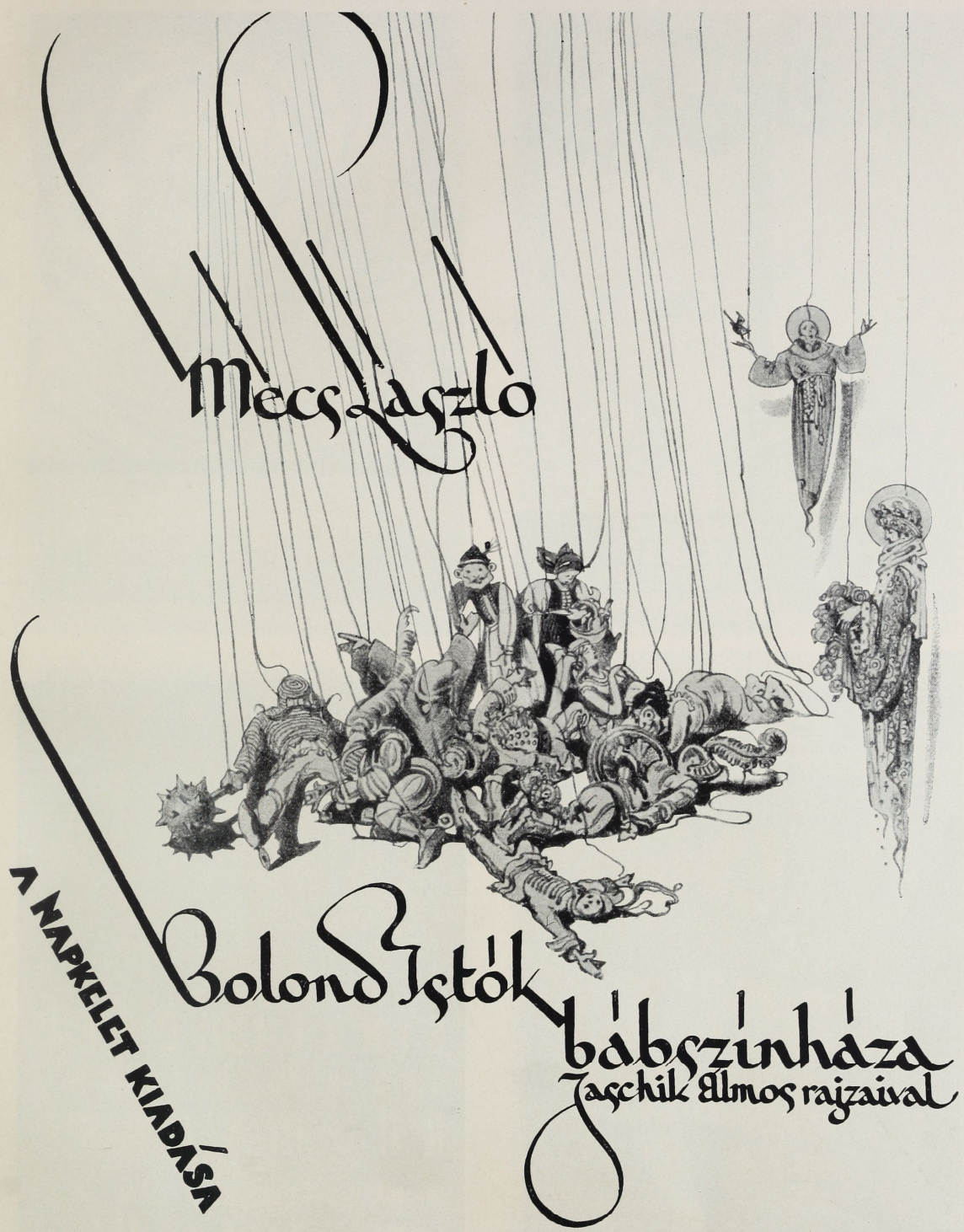
De azért az orosz nyomtatóművészet császári fényének és szelíd szépségének mégsem ez a foly-

tatója. A szláv lélek most másutt buggyan ki az olajjal áztatott padozatból. Lengyelország az örököse a régi Oroszországnak. Hosszú, hosszú oldalakat lehetne írni a párizsi könyvművészeti kiállításon (1931) bemutatott művészeikről : népies romantikájukról, fametszőikről és betű-szomjukról.

Vajjon miért hiányoznak erről a kiállításról teljesen? Megértjük, hogy olyan nyomtatástechnikailag nem jelentős ország, mint Olaszország, távolmaradt az ő szecessziós ízlésű könyveivel. De hol van az északi államok s elsősorban Svédország nyomtató-produkciója? Ezek a csodásan precíz, kifinomult termékek. Színeik szövése, mint a régi házi szőnyegeké, nemes kalligráfiájuk pedig mint az Orrefors-üvegek vésése. Finnország, Lettország szebb termékeket küldhetett volna, mint Belgium. Pedig ennek sok jó üveg-tárló jutott e kiállításon. Lehet, hogy egyéni vélemény, de úgy tűnik fel: ez az ország az ő sajtóiban a francia teát önti le másodsor. Van egy nagy művészü, a (ma már kissé modoros) Masereel. Németek fedezték fel. Ma francia kiadók foglalkoztatják legerősebben. Otthon a belga fametszők buzgón utánozzák. 1900-ban

Reiter László : Könyvillusztráció (fametszet).

A Bibliophil Társaság nemzetközi nyomdaművészeti kiállítása. Jaschik Almos: Könyveimlap (litográfia). —
Internationale Druckkunstausstellung der Bibliophilen-Gesellschaft. Almos Jaschik: Titelblatt (Litographie). — International
Exhibition of typographical art of the Hungarian Bibliophile Society. Frontis-piece of a book by Á. Jaschik (Litography).

Uj Ford KÖNYV

MA.ÉS. HOLNAP

8 P
ÁRA KAPHATÓ MINDENÜTT

VEDD-MEG! OLVASD-EL! TANULJ-BELŐLE!
LÉGRKDY-R-FKIADÁSA

Полетів горобець до вогню, щоб попалити людей,
 бо люди не хочуть вовка бити. А вогонь і собі каже:
 «Не хочу».

Dr VÖLCYESI-FERENC:

**ÜZENET
 AZ
 IDEGES
 EMBEREK
 NEK!**

KOZMA

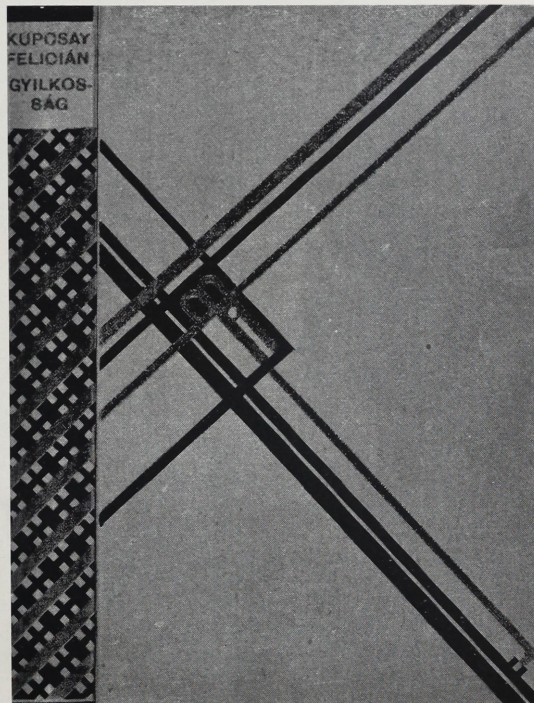
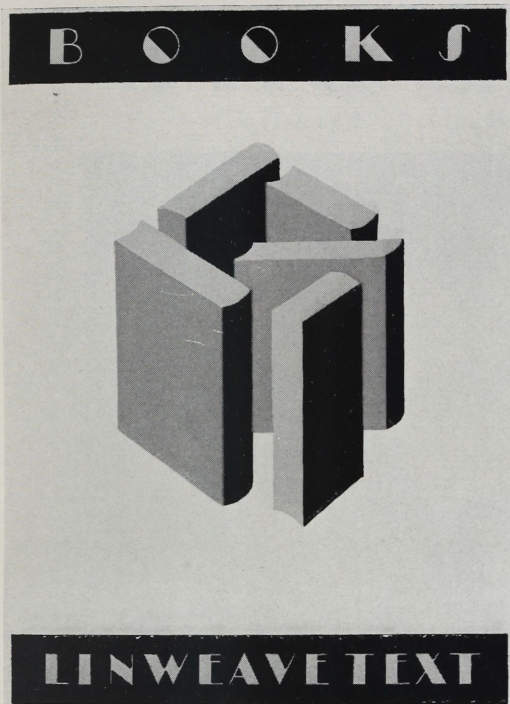
**EINZELMÖBEL
 UND NEUZEITLICHE
 RAUMKUNST**

**HERAUSGEGEBEN
 VON ALEXANDER
 KOCH DARMSTADT**

AK

Fent balra: Végh Gusztáv plakátja. Fent jobbra: Lebedeff könyvillusztrációja. Lent balra: Végh Gusztáv könyvborítékja. Lent jobbra: Kozma Lajos könyvborítékja. — Oben links: Plakat von G. Végh. Oben rechts: Buchillustration von Lebedeff. Unten links: Buchumschlag von G. Végh. Unten rechts: Buchumschlag von L. Kozma. — Left above: Poster by J. Végh. Right above: Illustration of book by Lebedeff. Left below: Cover of book by J. Végh. Right below: Cover of book by L. Kozma.

Fent balra: A Beckett Paper Co. (New-York) reklámja. Fent jobbra: Divatlap borítékja Eric-től.
 Lent balra: R. Koch fametszete. Lent jobbra: Jaschik Álmosné könyvkötése. — Oben links: Eine Reklame der Beckett Paper Co. (New-York). Oben rechts: Umschlag einer Modezeitung von Eric. Unten links: Holzschnitt von R. Koch. Unten rechts: Bucheinband von Frau Jaschik. — Left above: Poster of the Beckett Paper Co. (New-York). Right above: Cover of a fashions' journal by Eric. Left below: Xilograph by R. Koch. Right below: Cover of book by Mrs. Á. Jaschik.

SPORT IM BILD

Das Blatt der guten Gesellschaft

NR. 26 35. JAHRGANG

BERLIN, 26. DEZEMBER 1929

PREIS 1.50 MK.

Rauscher György: A Sport im Bild című dala.

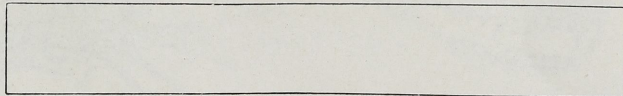
A Scherl Verlag (Berlin) engedélyével. — Titelblatt einer Zeitschrift von Georg Rauscher. Mit Genehmigung des Scherl-Verlages (Berlin). — Cover of a magazine by George Rauscher. (By the courtesy of the Scherl Verlag, Berlin.)

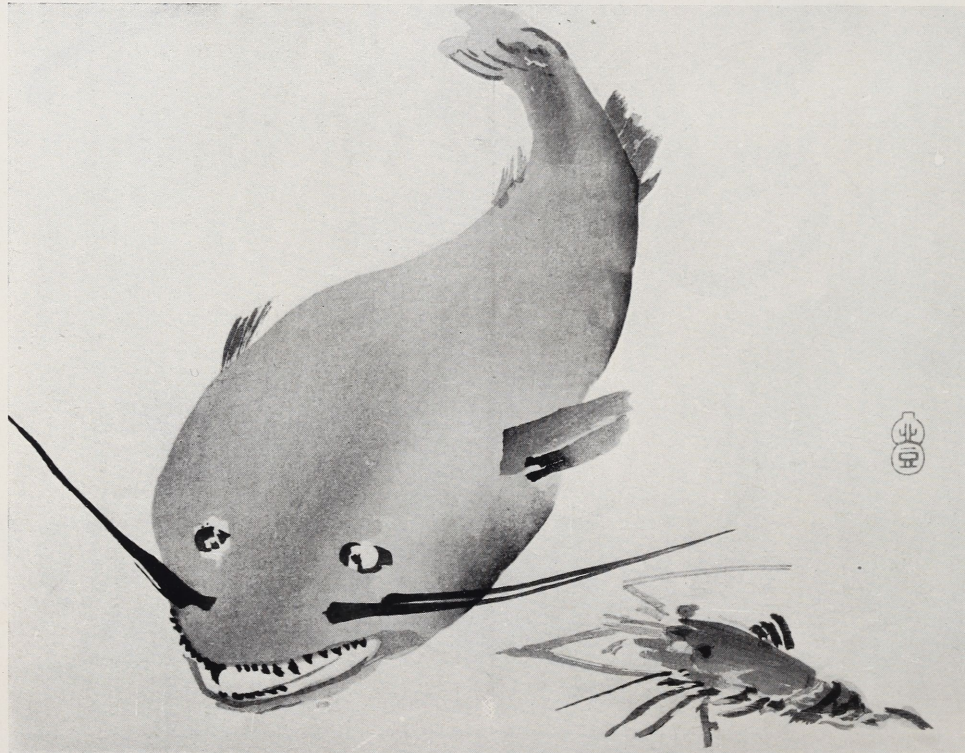
FÖRDERT
DIE
BÜHNENKUNST

durch
Beitritt zum

BÜHNENVOLKS BUND!

Ossando (Osaka): Állatkarikatúrák. — Tierillustrationen von Ossando (Osaka). — Illustrations of animals by Ossando (Osaka).

Grigorjev: Könyvillusztáció
(litográfia). — Buchillustration von Grigorjew (Litographie). — Illustration of book by Grigorjev (Litography).

Bolin: Plakát. A Madison Square Press (New-York) reklámja. — Plakat von Bolin.
Eine Reklame der Madison Square Press, New-York. — Poster of the Madison Square Press (New-York) by Bolin.

másképp volt. Akkor Verhaeren, Maeterlinck, Van de Velde vezette harcba a fiatalságot. Akkor Brüsszelben fújták az «új vonal» harcias ritmusait.

A legnagyobb hely e nyomtatvány-bemutatón természetesen Magyarországnak jutott. A mi nyomtatóműhelyeink ízlése legtöbb oldaláról van bemutatva: a színes litográfiai műlapok éppúgy szóhoz jutnak, akár a könyvfedél vagy a gyermekképeskönyv. A szűrőkészülék itt legkifogástalanabbul működött: a személyiség helyett a nyomtatvány műfaja, kvalitása döntött. De elkerülte a rendezés azt is, ami egy zárt társaság kiállításain mindig kiütözik: a segédnékesek és a show-girl-ök itt nem kaptak helyet a mesterdalnokok közt.

A magyar nyomtatványok különleges magyar hangot ütnek meg. A mi földrajzi, gazdaságtörténeti, etnográfiai helyzetünk éppúgy kifejezésre jut nyomdaműhelyi munkáinkon, akár a muzsikánkban. Talán nem olyan tudatosan, de ez — annál jobb. Az öröklött színek mellett az élet ritmusa. A legprecízebb amerikai szedőgép mellett is egy sajátos temperamentum veri a billentyűt. A pesti boltos, aki a reklámnaptárt megrendeli, a bécsi Ring ízlését szeretné utánozni, de szívében

Stuyvaert : Könyvillusztráció (fametszet).

Robert Gibbins : Illusztráció (fametszet).

mégis a sztambuli bazárokhöz van közel. Sorra elmegyünk grafikai tervezőink könyvfedelei mellett. Egyik a régi kalendáriumok és szoltároskönyvek esendes fametszeteivel szívta tele magát. Másik a hímzett s szőtt magyar ornamentikából indult ki. Harmadik a székely kapu jelképeit véste be gyermeki emlékezetébe. A negyedik, az ötödik... a jazz ritmusait viszi a könyvfedélre. De a saxofon itt egy kicsit a klarinétos szomorúsággal bűg. A táncoló párok pedig a pesti bar szombat éjszakájának hangulatát sejtetik.

Vagyis: van egy könyvnyomtató-nemzetköziség. Mintahogy van egy nemzetközi laposház-stílus, de országoként más-más sajátosságokkal. A magyar könyvnyomtatás két évtizeden át tudatosan szolgálta a magyaros ízlést s tíz év óta etnikai lehelletét érezni csupán ennek az őstalajnak.

Hozzá tartozik a magyar nyomtatvány természetéhez mindaz, amit szociális helyzetünk is ránk kényszerít. Olesót, gyorsan, tetszetősen termelni. Itt egy külön reklám-stílus működik, amerikai trombitákkal, német és osztrák kirakatvonalakkal, párizsi fényjátékokkal és magyar fillérekkel.

A nyomdatulajdonostól nem kvalitásos munkát várnak, hanem gicceset. Az olesó háziszappant is angyalos papírba kell csomagolni és a kültelki táncterem plakátján a tulajdonos személyesen kíván mosolyogni.

Igy van: határán vagyunk a Nyugatnak és a Keletnek. Azért mégis öröm látni, hogy szegénységünkéből s verejtékeinkből mennyi ízlést esiholtak ki könyvművészeink.

Itt egy nagy reményekkel indult könyvkiadó-vállalat, mely a bibliofil-könyvek egész sorával igyekezett a kispénzű könyvbarátot megnyerni (Amicus). Csak egy könyvet akarok kiemelni az üvegkoporsóból: Kakuk Mareit, Fáy Dezső illusztrációival. Kívül és belül esupa finomság, szép, friss tábla, pompás rajz, egészséges, tiszta betűk.

Reiter László, e vállalkozás lelke, azóta maga is könyvművésszé változott. Azelőtt inkább mérnöke, kalkulátora, rendezője volt azon egyszerű közzjátéknak, melyet könyvnek nevezünk. Most inkább tipográfusa, címrájolója, összefoglalója. De a mérnöki lehetőségek határain belül marad. Betűk ritmusa, színelületek ellentéte, vonalak játéka érdekli s nem a régi értelemben vett rajz. Ahogy alakokat szerkeszt egyszerű mértani formákból, vagy színes esíkokat teremt a tipomontázs eszközeivel, messze elugrik a nyomtató-műhelyek napi feladataitól. A hűvös tárgyilagosság korszellemét viszi át a fehér papírosra.

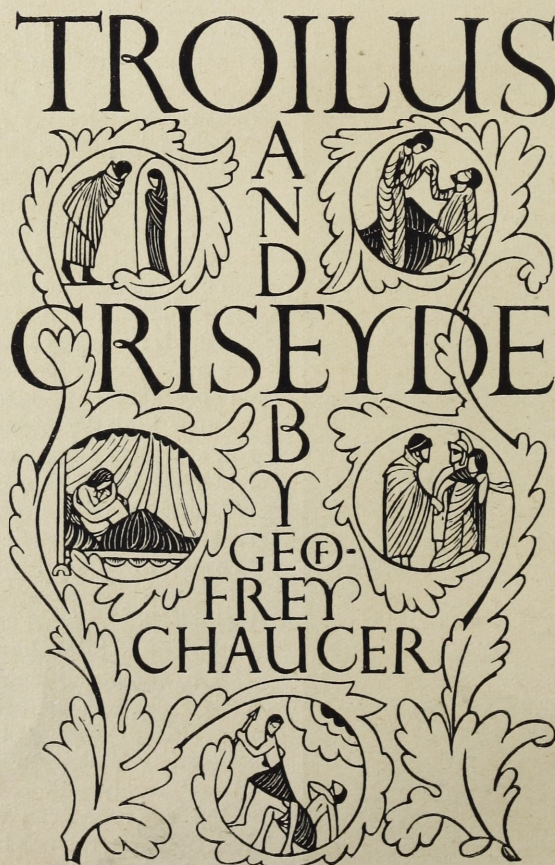
A magyar csoportnak másik érdekessége a korán elhalt Rauscher György gazdag s változatos

oeuvre-je. A berlini mondén élet színeit vetette gyors és könnyed ecsetvonásokkal papírosra. A háború utáni gazdagság, divat, erkölcs és sport krónikása volt, de a nélkül, hogy a filmplakátok, vagy a divatlap-rajzolók ellobbanó ügyeskedéseit aknázza volna ki. Egyszerűen, élesen, hízkelkedés és elragadtatás nélkül írta le annak a szép, szabályos, olykor szeszélyes dámának napjait és éjszakaiit, akit a berlini társaság imád.

Ez is kortörténet lesz egykor. Mint az egész kiállítás anyaga. Reiter Lászlónak, aki a Magyar Bibliophil Társaság megbízásából összeszedte az anyagot és Végh Gyulának, aki európai látókörrrel irányította a szervezést, hálásak lehetünk ennyi dokumentumért.

Végző következtetés: a gép nem lelketlen valami. Ontja, okádja a nyomtatott papírosra, de minden attól függ, hol és kik irányítják. Öntudatlan erőket galvanizálják. A föld, mely alatta dübörög. A kéz, mely billentyűit idegesen taszigálja.

FÁBIÁN GYULA

Frie Gill: Könyvcímlap.